

**ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА
АГЕНЦИЈАТА
ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ
ЗА 2017 ГОДИНА**

Агенција за електронски комуникации

Кеј Димитар Влахов 21

1000 Скопје

www.aek.mk

contact@aec.mk

СОДРЖИНА:

ВОВЕД.....	4
АКТИВНОСТИ НА СТРУЧНАТА СЛУЖБА	5
РЕГУЛАТОРНА РАМКА.....	5
ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИСКИ МРЕЖИ И УСЛУГИ, УПРАВУВАЊЕ СО НУМЕРАЦИСКИ РЕСУРСИ.....	8
ЈАВНИ ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИСКИ МРЕЖИ И УСЛУГИ И УПРАВУВАЊЕ СО НУМЕРАЦИСКИ РЕСУРСИ	9
УНИВЕРЗАЛНА УСЛУГА.....	14
УПРАВУВАЊЕ НА РАДИОФРЕКВЕНЦИСКИОТ СПЕКТАР	18
КОНТРОЛА И МОНИТОРИНГ НА РАДИОФРЕКВЕНЦИИ.....	22
ЗАШТИТА НА ПРАВАТА НА КОРИСНИЦИТЕ	30
БЕЗБЕДНОСТ НА МРЕЖИ И ИНФОРМАЦИИ.....	33
ПОДАТОЦИ ВО ЕЛЕКТРОНСКИ ОБЛИК И ЕЛЕКТРОНСКИ ПОТПИС	34
ВЕБ ПОРТАЛИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ	35
ЦЕНТРАЛЕН СИСТЕМ ЗА ПРЕНОСЛИВОСТ НА БРОЕВИ.....	38
СТРУЧЕН НАДЗОР	39
ТЕКОВНО ОДРЖУВАЊЕ НА ПОСТОЈНИТЕ ИКТ СИСТЕМИ ВО АЕК	40
ПЛАН ЗА РАБОТА ЗА ЛОГИСТИКА	42
ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ.....	43
МЕЃУНАРОДНА соработка.....	45
ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА.....	47
ФИНАНСИИ, СМЕТКОВОДСТВО И ЈАВНИ НАБАВКИ	50
СОРАБОТКА СО ДРУГИ ДРЖАВНИ ОРГАНИ И ТЕЛА.....	58
ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ВЛИЈАНИЕ НА ЈАВНОСТА.....	59
ЗАКЛУЧОК	60

ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ ЗА 2017ГОДИНА

ВОВЕД

Предмет на Законот за електронски комуникации (Службен весник на Република Македонија бр.39 од 25.02.2014 година), кој е целосно усогласен со регулаторниот пакет на ЕУ за електронски комуникации од 2002 година и претставува правна рамка за целосна либерализација на пазарот на електронски комуникации, е да се уредат условите и начинот за обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи и јавни електронски комуникациски услуги со цел да се обезбеди поттикнување на развојот на јавните електронски комуникациски мрежи и услуги, поттикнување на користење и развој на широкопојасен пристап до услуги, заштита на правата на корисниците, вклучувајќи ги и крајните корисници со посебни социјални потреби, обезбедување на универзална услуга, ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар и нумерацијата, унапредување на развојот и поттикнување на инвестиции во јавните електронски комуникациски мрежи со воведување на нови технологии и услуги, а особено со воведување на следни генерации на јавни електронски комуникациски мрежи и обезбедување доверливост на комуникациите.

Активностите на Агенцијата за електронски комуникации (во понатамошниот текст АЕК) произлегуваат од нејзините надлежности утврдени во Законот за електронските комуникации и прописите донесени врз основа на него, како и меѓународните договори од областа на електронските комуникации што ги склучила или на кои им пристапила Република Македонија, со што се обезбедуваат услови за интерконекција и пристап со примена на принципот за транспарентност и недискриминација, определување на оператори со значителна пазарна моќ на релевантен пазар, избор на давател на универзална услуга, воведување на постапка за нотификација на правните и физичките лица пред да започнат со изградба на јавни електронски комуникациски мрежи и обезбедување на комуникациските услуги, овозможување на пристап до услугите на друг оператор по избор на претплатникот, и друго. Исто така се утврдуваат и правилата под кои ќе се распределуваат ограничените ресурси (радиофреквенцискиот спектар, нумеричкиот простор).

Тргувајќи од стратешката определба за идно членство на Република Македонија во Европската Унија, неминовна е потребата од постојано усогласување на законската рамка за електронски комуникации со регулативата на ЕУ, бидејќи добрата регулаторна политика е предуслов за ефикасен развој на пазарот на електронски комуникации, од причина што истата води кон зголемување на конкуренцијата, нови инвестиции и кон намалување на цените на услугите. Во следниот период Агенцијата ќе се фокусира на новите реформи и веќе донесените директиви кои се однесуваат на „open internet access“ и „Security of network and information system“ како и акциониот план за 5G за Европа.

Регулаторната политика треба да биде конзистентна и флексибилна, треба да се заснова на пазарни принципи и технолошка неутралност и не треба да води кон создавање на нови бариери за слободна пазарна конкуренција. Таа треба да биде базирана на промовирање на конкуренција и заштита на интересите на потрошувачите во секторот, вклучувајќи ја и универзалната достапност на услугите.

АКТИВНОСТИ НА СТРУЧНАТА СЛУЖБА

Активностите на стручната служба на АЕК во 2016 година се следните:

РЕГУЛАТОРНА РАМКА

Заради доследно спроведување на Законот за електронските комуникации, АЕК подготви и донесе подзаконски акти со кои се дорегулираат и појаснуваат одредени прашања кои се утврдени во Законот.

Континуираното следење и имплементацијата на овие подзаконски акти е обврска на АЕК која треба да ги следи сите неправилности и проблеми кои можат да се појават во практичната примена како и во недоследноста на нивната примена од страна на субјектите кои ги тангираат. Во оваа насока АЕК, во 2017 година планира да врши континуирана ревизија на подзаконските акти, односно нивно изменување и дополнување и со тоа активно да учествува во подобрување на регулаторната рамка на пазарот за електронски комуникации во Република Македонија.

Предвидено	Период	Образложение
1. Работа на Комисија за	Q1-Q4	Формирана е Комисија за одлучување по прекршок која континуирано работи

	одлучување по прекршоци		прекршочни предмети кои согласно ЗЕК се во нејзина надлежност, иницирани од стручните лица кои вршат надзор во АЕК, а по предлог на Секторот за правни работи во АЕК
2.	Решавање на спорови помеѓу оператори и оператори и правни лица кои управуваат со физичка инфраструктура	Q1-Q4	Вработените во Секторот за правни работи ја спроведуваат постапката за решавање на управни спорови помеѓу оператори, и оператори и правни лица кои управуваат со физичка инфраструктура, на нивно барање за решавање на спор.
3.	Спроведување на постапка за посредување	Q1-Q4	Согласно ЗЕК, АЕК има обврска на страните во спорот да им предложи постапка за посредување со цел истите меѓусебно да се договорат со склучување на спогодба.
4.	Застапување на Агенцијата за електронски комуникации пред судските органи во прекршочна постапка, постапка по платни налози, кривична постапка итн.	Q1-Q4	Вработените во Секторот за правни работи ја застапуваат Агенцијата за електронски комуникации во прекршочна постапка, постапка по платни налози, кривична постапка.
5.	Спроведување на постапка за порамнување	Q1-Q4	За одредени прекршоци утврдени во ЗЕК, Агенцијата за електронски комуникации спроведува постапка за порамнување пред поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка, на предлог на лицата овластено за вршење на надзор во АЕК.
6.	Водење и следење на Управни судски постапки	Q1-Q4	Согласно Законот за управна постапка, Законот за управни спорови а во врска со Законот за електронски комуникации, засегнатите страни имаат право на тужба

			против Решенијата на Агенцијата за електронски комуникации, поради што се започнува судска управна постапка пред Управниот Суд на Република Македонија. Вработените во Секторот за правни работи ја водат и следат оваа постапка се до нејзино конечно завршување.
7.	Водење на постапки за наплата на долг пред Извршител и Нотар	Q1-Q4	Континуирано водење и следење на постапката за наплата на долг пред извршител и нотар
8.	Учество во постапките за донесување и измени и дополнување на подзаконски акти кои произлегуваат од ЗЕК	Q1-Q4	
9.	Водење на постапки кои се иницирани пред Второстепената Комисија за одлучување по жалби во прекршочна постапка	Q1-Q4	Против решенијата кои ги донесуваа Комисијата за одлучување по прекршок страните имаат право на жалба до Второстепената Комисија за одлучување по жалби во прекршочна постапка.
10.	Утврдување и наплата на годишен надоместок за надзор на пазарот за 2017 година	Q1-Q4	Согласно ЗЕК операторите се должни на АЕК да и платат надоместок за надзор на пазарот, за што вработените во Секторот за правни работи изготвуваат Решенија на предлог на Секторот за регулатива и Секторот за финансии.
11.	Утврдување и наплата на средствата во Компензацискиот Фонд за универзална услуга	Q1-Q4	Согласно ЗЕК операторите се должни на АЕК да и платат средства во Компензацискиот Фонд за универзална услуга. Вработените во Секторот за правни работи изготвуваат Решенија на предлог на Секторот за регулатива и Секторот за финансии.

12.	Постапување по Извештаи од извршен стручен надзор со предлог мерки	Q1-Q4	Вработените во Правниот сектор постапуваат по предложените предлог мери согласно Извештаите од извршен стручен надзор
-----	--	-------	---

Исто така АЕК континуирано ги извршува работните задачи во постапките за наплата на долг преку нотар, судски рочишта, извршна постапка, прекршочна постапка, постапки по жалби, постапка за посредување, подготовка на предупредувачки известувања за операторите и давателите на јавни електронски комуникациски услуги, решенија кои произлегуваат од примената на Законот за електронските комуникации и останати тековни работи.

За одредени прекршоци утврдени со законот, прекршочни санкции може да изрекува и Агенцијата, како прекршочен орган преку Комисија за одлучување по прекршок што ја формира директорот на Агенцијата.

ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИСКИ МРЕЖИ И УСЛУГИ, УПРАВУВАЊЕ СО НУМЕРАЦИСКИ РЕСУРСИ

Изградбата на електронските комуникациски мрежи и придружните средства е утврдена во Глава деветта од ЗЕК и во истата, пред се, се определени прописите, стандардите и/или техничките спецификации врз основа на кои треба да бидат планирани, проектирани, изградени и одржувани јавните електронски комуникациски мрежи и придружните средства. Листата на прописите, стандардите и/или техничките спецификации ја објавува Агенцијата на својата веб страна.

Со цел да се поттикне изградбата и развојот на јавните електронски комуникациски мрежи за пренос со големи брзини, во овој дел од особено значење се одредбите кои се однесуваат на обезбедување пристап до постоечка физичка инфраструктура на субјект кој управува со инфраструктурни објекти, одредбите за единствената точка за информации, координацијата на градежни работи, како и обезбедувањето пристап до физичка инфраструктура во зграда за големи брзини. Имено со членот 66 од ЗЕК е утврдена обврска на субјект кој управува со инфраструктурните објекти утврдени во Законот за катастар на недвижности, а врз

основа на добиено писмено барање од оператор на јавна електронска комуникациска мрежа, на истиот да му овозможи пристап до неговата физичка инфраструктура заради поставување елементи на електронски комуникациски мрежи за обезбедување големи брзини за пренос, под фер услови, рокови и цени.

Агенцијата преку Секторот за телекомуникации, во 2017 година планира да изврши ревизија на повеќето од постоечките подзаконски акти, односно нивно изменување и дополнување, како што се: Правилник за изградба на јавни електронски комуникациски мрежи и придружни средства, Правилник за техничките или оперативните услови кои мора да ги исполни операторот кој го обезбедува пристапот и/или операторот кој го бара пристапот, Правилник за параметрите за квалитет на јавните електронски комуникациски услуги и содржината, формата и начинот на објавување на информации во врска со квалитетот на јавните електронски комуникациски услуги, Правилник за начинот и условите за користење на единствениот европски број за итни повици 112, План за нумерација, Правилник за начинот на доделување на броеви и/или серии на броеви, содржината и формата на барањето како и податоците што се приложуваат кон барањето.

ЈАВНИ ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИСКИ МРЕЖИ И УСЛУГИ И УПРАВУВАЊЕ СО НУМЕРАЦИСКИ РЕСУРСИ

Во текот на 2017 година Секторот за телекомуникации ќе ги извршува тековните обврски кои што се предвидени согласно Законот за електронски комуникации (Службен весник на Република Македонија број 39/14, 188/14 и 44/15) како што се

- Одобрување на референтни понуда за интерконекција или пристап на оператори со значителна пазарна моќ,
- нотификација на оператори,
- доделува броеви и серии на броеви на оператори,
- давање мислења при постапката на изготвување и донесување на документи за просторно уредување,
- дава согласност на основниот проект за градба на јавна електронска комуникациска мрежа и придружни средства,
- контролира и мерње параметрите за квалитет на јавните електронски комуникациски услуги.

За да ги оствари регулаторните цели и начела Агенцијата за електронски комуникации согласно член 8 од Законот за електронски комуникации (Службен весник на Република Македонија број 39/14, 188/14 и 44/15) има надлежност да ги контролира и мери параметрите за квалитет на јавните електронски комуникациски услуги. Во текот на 2017 година Агенцијата за електронски комуникации планира да отпочне постапка за набавка на систем за мерење на параметрите на квалитетот на широкопојасен пристап на интернет во фиксни мрежи со цел крајните корисници на оваа услуга да бидат информирани за квалитетот на услугата која сакаат да ја користат. Овој систем ќе биде достапен за мерење на параметрите на квалитетот на широкопојасен пристап на интернет и за корисниците на мобилни електронски комуникациски услуги. Параметрите за квалитет на широкопојасен пристап на интернет кои што ќе се мерат кај мобилните електронски комуникациски мрежи, формата и начинот на кој истие ќе се презентираат ќе бидат различни од оние кои што моментално се презентираат на веб страната на Агенцијата.

За остварување на оваа цел доколку е потребно Агенцијата ќе направи и измена на подзаконската регулатива која ги опфаќа овие надлежности, и тоа:

- Правилник за параметрите за квалитет на јавните електронски комуникациски услуги и содржината, формата и начинот на објавување на информации во врска со квалитетот на јавните електронски комуникациски услуги,
- Правилник за видот и содржината на податоците и информациите за општите услови во однос на пристапот и користењето на јавните комуникациски услуги кои ги објавуваат операторите и за видот и содржината на податоците што ќе ги објавува Агенцијата за електронски комуникации

Цел на овој систем е да се овозможи корисниците на широкопојасен интернет да добијат моментална информација за квалитетот на услугата што ја користат. Системот ќе овозможи анонимно споделување на овие информации со останатите корисници во РМ. Овој систем ќе обезбедува јавно достапни информации за квалитетот на мрежите на операторите во РМ.

ИМЕ НА ПРОЕКТОТ	ДЕФИНИЦИЈА И ЦЕЛИ НА ПРОЕКТОТ	ИМЕ НА ИЗЛЕЗНИОТ ДОКУМЕНТ	РОК НА РЕАЛИЗАЦИЈА
-----------------	-------------------------------	---------------------------	--------------------

Систем за мерење на параметрите на квалитетот на широкопојасен пристап на интернет	Системот треба да има поддршка за мерење на параметрите на квалитет на интернет пристап при мерења направени од различни терминални уреди: <ul style="list-style-type: none"> - Мерења направени од веб апликации за терминална опрема како лаптоп, ПЦ која треба да работи на најкористените оперативни системи. - Мерења направени од апликација за терминална опрема како smartphone или tablet прилагодена да работи на најкористените оперативни системи. - Мерења направени од хардверска компонента (сонда). Параметри кои ќе се мерат се: <ul style="list-style-type: none"> - Брзина на пренос - Доцнење - Варијација на доцнење - Однос на загубени пакети 	Тендерска документација и реализација на набавката Q1, Q2, Q3, Q4
---	---	--

Агенцијата преку веб страницата <https://e-agencija.aek.mk/AEK-ETI> обезбедува единствена точка за информации со цел заинтересираните страни, покрај другото, да добијат минимални информации, во однос на планираната изградба на јавна електронска комуникациска мрежа и средства од членот 75 од Законот за електронски комуникации и на постоечката физичка инфраструктура на субјектот од членот 66 став (1) од ЗЕК, и тоа: податоци за видот, основните технички карактеристики и хоризонталната и вертикалната поставеност на подземните и надземните инфраструктурни објекти и придружната инсталација, како и податоци за субјектите кои управуваат со истите. На овој портал не може да се добијат информации за покривањето со широкопојасен пристап до интернет кое што операторите на јавни фиксни електронски комуникациски мрежи им го овозможуваат на крајните корисници, т.е. крајните корисници немаат можност преку внесување на адреса на живеење да проверат кои оператори на таа локација може да овозможат пристап до интернет и со која брзина може да го овозможат тој пристап. Дополнително Агенцијата не располага со алатка за пресметка на уделот на домаќинства во вкупниот број на домаќинства кои што имаат можност да се приклучат на широкопојасен пристап до интернет, вклучително и на мрежи од следните генерации. За таа цел во 2017 година Агенцијата ќе направи анализа за имплементација на ваков систем, ќе ги согледа ризиците за негова имплементација, ќе направи состаноци со релевантни институции во РМ во насока за тоа

дали се исполнети неопходните услови за реализација на овој проект како што е регистарот на адреси во Република Македонија, ќе направи состаноци со оператори и ќе донесе заклучок за понатамошни активности.

ИМЕ НА ПРОЕКТОТ	ДЕФИНИЦИЈА И ЦЕЛИ НА ПРОЕКТОТ	ИМЕ НА ИЗЛЕЗНИ ОТ ДОКУМЕНТ	РОК НА РЕАЛИЗАЦИЈА
Покривање со широкопојасни мрежи (broadband map)	Агенцијата ќе направи анализа и ќе ги согледа можностите за имплементација на системза покривањето со широкопојасен пристап до интернет кое што операторите на јавни фиксни електронски комуникациски мрежи им го овозможуваат на крајните корисници (broadband map) , ќе ги согледа ризиците за негова имплементација, ќе направи состаноци со релевантни институции во РМ во насока за тоа дали се исполнети неопходните услови за реализација на овој проект како што е регистарот на адреси во Република Македонија, ќе направи состаноци со оператори и ќе донесе заклучок за понатамошни активности.	Студија за изводливо ст за реализација на систем за покривање со широкопојасен пристап до интернет	Q1, Q2, Q3, Q4

Со имплементација на мрежите од новата генерација, т.н. НГН мрежи и целосно ИП базирани мрежи се јавува потреба од промена на сегашниот начин на интерконекција и премин на IP интерконекција. Краен рок кога сите оператори треба меѓусебе да бидат IP интерконектирани е 01.01.2018 година. Во исто време со имплементацијата на IMS платформата се појавува можност за замена на нумерациските ресурси со други методи на идентификација на крајните завршетоци на претплатничките линии. Предизвиците се и во обезбедувањето на локацијата на повикувачот кога повикува некој од итните броеви (пример 112), како и тоа за што би се користеле броевите кои моментално се користат за повици кон итните служби на полиција, брза помош и противпожарна откако истите ќе бидат слободни.

ИМЕ НА ПРОЕКТОТ	ДЕФИНИЦИЈА И ЦЕЛИ НА ПРОЕКТОТ	ИМЕ НА ИЗЛЕЗНИ ОТ ДОКУМЕНТ	РОК НА РЕАЛИЗАЦИЈА
-----------------	-------------------------------	----------------------------	--------------------

Методи на идентификација на мрежни завршни точки кај целосно ИП базирани електронски комуникациски мрежи	Агенцијата ќе направи анализа на нумерациските ресурси од аспект дали истите се доволни со цел да ги задоволат барањата на новите технолошки решенија на целосно ИП базирани мрежи, или се потребни воведување на нови методи на идентификација на мрежни завршни точки кај целосно ИП базирани електронски комуникациски мрежи. Во таа насока ќе бидат разгледани механизмите на ENUM IMS нумерацијаи DNS како алтернатива на E.164 нумерацијата. Согласно резултатите од оваа анализа ќе се заклучи дали има потреба на промена на Планот за нумерација во Република Македонија.	Анализа на дополнителни методи на мрежни завршни точки кај целосно ИП базирани електронски комуникациски мрежи	Q1, Q2, Q3, Q4
---	--	--	----------------

Согласно измените во Правилникот за начинот на изградба на јавните електронски комуникациски мрежи и придружни средства кои се однесуваат на доставување на дополнителни податоци од интерес за операторите и за АЕК, содржани во член 29-а, со кој операторите на јавните електронски комуникациски мрежи во рок од 15 дена по пуштање во употреба, треба да достават писмено известување до Агенцијата за почетокот на користење на новоизградената електронска комуникациска мрежа и придружни средства. Во прилог на писменото известување операторите треба да достават и геодетски елаборат за инфраструктурен објект како и краток технички опис на електронската комуникациска мрежа и придружни средства со минимален сет на податоци според видот на електронската комуникациска мрежа и придружни средства. Минималниот сет на податоци според видот на електронската комуникациска мрежа и придружни средства е дефиниран во Упатството за доставување на податоци за новоизградена електронска комуникациска мрежа и придружни средства, кое треба да биде објавено на web страната на Агенцијата. Упатството предвидува доставата на податоци да се врши преку веб интерфејс и/или податоците да се доставуваат снимени на преносен медиум во електронска форма, со писмен допис потпишан од одговорното лице на операторите, при што во писмениот допис треба да се наведени податоците за електронските фајлови (име на оператор, име на фајл, тип на податок (екстензија), датум на креирање и слично). За доставување на податоците преку WEB интерфејс, во 2017 година АЕК ќе обезбеди преку својата WEB страна пристап до наменски изработено апликативно решение кое операторите ќе го користат за достава на податоци за новоизградена електронска комуникациска мрежа и придружни средства. Преку електронските фајлови истовремено ќе може да се доставуваат податоци за една и/или повеќе електронски

комуникациски мрежи и придружни средства. Апликативното решение ќе овозможува проверка на тополошката исправност на доставените податоци. Верификација на веродостојноста, квалитетот и тополошката исправност на доставените податоци, со помош на апликативното решение, ќе ја врши стручно лице во Агенцијата и доколку се утврди дека има недоследност во формата и содржината на доставените податоци, може да побара од операторот да ја изврши потребната корекција. Корекцијата на податоците може да се одвива во повеќе итерации, додека не се дојде до фаза кога податоците ќе бидат целосно исправни, што ќе биде предуслов за нивно импортирање во продукциската база на податоци. Истото апликативно решение би се искористило и за доставување на дополнителни информации за електронската комуникациска мрежа и придружни средства кои операторите веќе ги имаат доставено до АКН, со што би се премостила празнината настаната во периодот кога операторите немаа обврска за доставување податоци до АЕК. На овој начин АЕК би добила целосна претстава за состојбата на електронската комуникациска мрежа и придружни средства во Република Македонија, што е предуслов за објективна проценка на можностите за обезбедување на електронски комуникациски услуги на целата територија на Република Македонија и реализацијата на дигиталната агенда која треба да донесе пристап до широко појасен интернет за сите граѓани, да ја подобри онлајн економијата и да создаде услови за инвестирање во нови ИТ иновации. WEB ГИС решението за доставување на податоци за новоизградена електронска комуникациска мрежа и придружни средства треба да се реализира на постоечката ГИС платформа на АЕК и да се интегрира со постоечките ГИС системи – Регистарот на ТК мрежи и Единствената точка за информации.

УНИВЕРЗАЛНА УСЛУГА

Универзалната услуга дефинирана како минимален пакет од услуги со определен квалитет, достапен по прифатлива цена за сите крајни корисници во Република Македонија, без оглед на нивната географска локација, од АЕК во 2012 година беше определена по пат на тендер на даватели на универзална услуга за обезбедување на услугите опфатени со универзалната услуга како што се: поврзување на крајниот корисник со јавна телефонска мрежа на негово разумно барање, обезбедување достапност на податоците од целосниот телефонски именик и телефонската служба за информации, обезбедување на разумен број на јавни телефонски говорници за задоволување на потребите на крајните корисници и обезбедување на услови за

еднаков пристап и употреба на јавните телефонски услуги од страна на крајните корисници со посебни потреби.

Во текот на 2016 година Агенцијата започна постапка на јавниот тендер за избор на даватели на универзална услуга за секоја од следните услуги опфатени со универзалната услуга и тоа:

- а) Поврзување на краен корисник на фиксна локација со јавна комуникациска мрежа;
- б) Обезбедување на целосен телефонски именик и целосна телефонска служба за информации;
- в) Обезбедување на јавни телефонски говорници или други јавни пристапни точки за обезбедување на говорни телефонски услуги.

Постапката на јавниот тендер и изборот на даватели на универзална услуга треба да заврши до крајот на 2016 година, а додека во 2017 година Агенцијата ќе го следи имплементирањето и обезбедувањето на овие услуги до крајните корисници.

АЕК раководи и управува со средствата на Компензациониот фонд за универзална услуга и врши наплата на средствата во фондот од операторите што обезбедуваа јавни електронски комуникациски услуги како и исплата на средства од фондот за покривање на реалните трошоци што ги има давателот на универзална услуга при обезбедувањето на универзалната услуга.

РЕГУЛАЦИЈА НА ПАЗАРОТ ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ

Во текот на 2017 година АЕК ќе продолжи да ги спроведува активностите во насоките определени за 2016 година со цел за континуирано следење на развојот на пазарот за електронски комуникации во Р.М., а соодветно на утврдената состојба на пазарот, и определување на видот на регулаторните мерки и обврски кои треба да бидат превземени. За состојбата на големопродажните пазари за услуги од јавни мобилни комуникациски мрежи, особено по спојувањето на двата мобилни оператори и отпочнување со работа на новиот виртуелен мобилен оператор, планирани се следните работни задачи: анализа на големопродажен пазар за услуги за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи и анализа на големопродажен пазар за услуги за завршување на смс во јавни мобилни комуникациски мрежи. Со цел за усогласување со новата препорака за релевантни пазари донесена од Европската Комисија ќе биде спроведена анализа на малопродажен пазар за јавно достапни телефонски услуги на фиксна локација за резиденцијални и деловни крајни корисници.

Во 2017 година ќе продолжат активностите за контрола на цени на услугите на пазарите за електронски комуникациски услуги. За реализација на обврската за контрола на цени, наметнати на операторите со значителна пазарна моќ на пазарот за големопродажен централен пристап обезбеден на фиксна локација за производи за широка потрошувачка, ќе бидат спроведени тестови за економска репликабилност на понудите преку развој на соодветен модел. За спроведување на останатите обврски наметнати на операторите со значителна пазарна моќ ќе се прави континуирано следење на исполнувањето на обврските и соодветно ажурирање на референтните понуди. За исполнување на горенаведеното доколку има потреба ќе се направи и соодветна ревизија на подзаконските акти.

Агенцијата ќе ја набљудува имплементацијата и користењето на останатите регулирани услуги и по потреба ќе спроведе ревизија со цел да се обезбеди и заштити конкуренцијата и да се овозможи влез на нови оператори на пазарот за електронски комуникации во Република Македонија.

Исто така, ќе продолжи соработката со домашни и надворешни институции и доставување на одговори на нивните прашалници во форма на податоци и информации за пазарот за електронски комуникации во Република Македонија.

АЕК во 2017 година во однос на анализата на пазарите и регулацијата на цени ги планира следниве активности:

Ред бр.	Активност	Временска рамка
1	Анализа на големопродажен пазар за услуги за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи	Q1– Q4/2017
2	Анализа на големопродажен пазар за услуги за завршување на смс во јавни мобилни комуникациски мрежи	Q1- Q4/2017
3	Анализа на малопродажен пазар за јавно достапни телефонски услуги на фиксна локација за резиденцијални и деловни крајни корисници	Q1- Q4/2017

4	Испитување на јавно мислење	Q1-Q4/2017
5	Имплементација на обврската за економска репликабилност на малопродажните понуди преку електронска комуникациска мрежна инфраструктура од следните генерации	Q1– Q4/2017
6	Контрола на цени за услугата започнување на услуги во јавни мобилни комуникациски мрежи	Q2– Q4/2017
7	Контрола на цени за услугата завршување на услуги во јавни мобилни комуникациски мрежи	Q2 – Q4/2017
8	Контрола на цени за услугата за големопродажен локален пристап обезбеден на фиксна локација	Q1 – Q4/2017
9	Прибирање и обработка на податоци за изготвување на квартални и годишни извештаи за развој на пазарот за електронски комуникации и нивно објавување на веб страна	Q1 – Q4/2017
10	Измена на образецот и Упатството за годишни извештаи за вкупен приход	Q1 – Q4/2017
11	Спроведување на стручен надзор- континуирана активност согласно ЗЕК	Q1 – Q4/2017

УПРАВУВАЊЕ НА РАДИОФРЕКВЕНЦИСКИОТ СПЕКТАР

Според одредбите од Законот за електронски комуникации, Секторот за радиокомуникации како надлежност и обврска, регулира и управува со радиофреквенцискиот спектар. Под регулирање и управување со радиофреквенцискиот спектар се подразбира:

1. донесување и спроведување на План за намена на радиофреквенциски опсежи и План за доделба и користење на радиофреквенции;
2. следење на користењето на спектарот на радиофреквенции согласно со плановите од претходната точка;
3. издавање одобренија за користење на радиофреквенции;
4. подготвување и спроведување јавни тендери за доделување и користење на радиофреквенции;
5. донесување технички прописи врз основа на законот;
6. спроведување на примена на националните и меѓународните стандарди и технички прописи во областа на електронските комуникации;
7. обезбедување услови за користење на дигиталните радио и телевизиски услуги од страна на крајните корисници;
8. следење на работењето и развојот на радиокомуникациските системи;
9. применување техники на ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар со примена на најновите технички и регулаторни одлуки и препораки како и други надлежности поврзани со законот.

Врз основа на Законот за електронски комуникации и правилниците за регулирање на радиокомуникациите, Секторот за радиокомуникации ги извршува своите задолженија и обврски со:

1. Издавање на одобренија за користење на радиофреквенции за сите видови на радиослужби по извршена детална анализа и пресметка,
2. Пресметка на број на бодови за годишен надоместок за користење на радиофреквенции, според кои се генерира фактура,
3. Издавање на согласности за увоз на радио и телекомуникациска терминална опрема,
4. Издавање на согласности на проекти за изградба и поставување на радиостаници,

5. Анализи и насоки за услови за користење на радиофреквенции и радиофреквенциски опсези за постоечки и за нови радиокомуникациски системи и мрежи,
6. Меѓународна координација на радиофреквенциски доделби,
7. Пријава на доделби во меѓународниот регистар на фреквенции (MIFR),
8. Дописи, мислења, ургенции, анализи, заедничка работа со други сектори и служби, комуникација со корисници, одговори на прашања од корисници и друго.
9. За 2017 година можат да се наведат конкретни задачи и активности што ќе ги спроведе Секторот за радиокомуникации со временски распоред на извршување како што е дадено во следната табела:

Бр.	Работна задача	Временска рамка	Причини за оваа работна задача	Активности предвидени со оваа работна задача	Цел која треба да се постигне
1.	Издавање на одобренија за користење на радиофреквенции за сите видови на радиослужби по извршена детална анализа и пресметка. Пресметка и генерирање на бројот на бодовите за годишен надоместок за користење на радиофреквенциза изработка на фактури	Q1, Q2, Q3, Q4	Пристигнати барања за издавање на одобренија за користење на радиофреквенции	Планирање и доделување на радиофреквенции	Ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар и доделување на одобренија врз основа на начелата на објективност, транспарентност и недискриминација
2.	Спроведување на постапка за објава на намера за доставување на барања за издавање одобрение за користење на радиофреквенции и спроведување на тендери	Q1, Q2	Доделување на слободни радиофреквенциски опсези	Објава на намера за доделување на радиофреквенции, барање согласност до Влада на РМ за висина на еднократен надоместок, објава на јавна расправа за намера за спроведување на јавен тендер, изработка на	Ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар, поттикнување на користењето и развојот на широкопојасен пристап до услуги и обезбедување ефикасни

				тендерска документација и спроведување на постапката и издавање на одобрение/ја за користење на радиофреквенции	одржлива конкуренција
3.	Анализа на нови Одлуки и Препораки од ITU, CEPT, RSPG	Q1, Q2, Q3, Q4	Измени во меѓународната регулатива	Учество во работни групи и следење на ново издадени одлуки и препораки. Предлог за евентуална измена на План за намена или План за доделување и користење на радиофреквенции.	Овозможување на примена на најнови технологии на најбрз начин со цел ефикасно и ефективно да се користи спектарот
4.	Меѓународна координација на радиофреквенциски доделби и нотификација	Q1, Q2, Q3, Q4	Пријавување на ново доделени фреквенции во меѓународни планови, Издавање на одобренија за меѓународни линкови	За пријавување и нотификација се изготвуваат соодветни барања според видот на радиослужбата. Одредени радиофреквенции се координираат преку ИТУ. Во одредени случаи координацијата е со билатерални или мултилатерални спогодби.	Заштита на доделените радиофреквенции
5.	Меѓународни активности во врска со репланирањето на техничките параметри за дигитална телевизија внесени во Планот Женева 06 (SEDDIF-South Easter Digital Dividend Implementation Forum)	Q1, Q2, Q3, Q4	Имплементација на Одлуки кои треба да се донесат од страна на администрациите во Европа, по WRC-15, а во врска со користењето на фреквенцискиот опсег 694-790 MHz	Меѓународна координација на нови фреквенциски доделби за радиодифузна служба, билатерални и мултилатерални состаници	Модификација на Планот GE06D
6.	Подготовки за воведување на јавни	Q1, Q2,	Намена на опсегот 694-	Следење на меѓународна	Поттикнување на развој на јавни

	мобилни комуникациски мрежи (дигитална дивиденда 2)	Q3, Q4	790 MHz и за копнено-мобилна служба на примарна основа	регулатива	електронски комуникациски мрежи
7.	Издавање на согласности за радио опрема и проверка на регистрот на радио опрема за која е издадено мислење	Q1, Q2, Q3, Q4	Барање за согласност за радио опрема	Проверка на целокупната документација за опремата и издавање на согласност	Целокупната радио опрема и телекомуникациска терминална опрема што се користи во Република Македонија да е во согласност со позитивните прописи кои важат, како и да е во согласност со R&TTE директивата
8.	Дописи, мислења, ургенции, анализи, заедничка работа со други сектори и служби, комуникација со корисници, одговори на прашања од корисници и друго.	Q1, Q2, Q3, Q4	Барања од корисници, оператори, или по службена должност според одредбите од законот	Анализа, мислење, процедура, печатен или одговор по електронски пат	Навремено известување и одговарање на примените барања
9.	Планирање и оптимизација на радиокомуникациските мрежи – фиксна служба	Q1, Q2, Q3, Q4	Со воведување то на поголем број на услуги и воведување на нови технологии во нови опсези во изминативе години, дојде до појава на поголем број на	Анализа на веќе издадените одобренија за користење на радиофреквенции, анализа на мрежи по одредени опсези, планирање на доделби за нови мрежи	Ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар

оператори
кои користат
радиофрекв
енции при
поставувањ
ето на
нивните
мрежи, а со
тоа и
зголемено
користење
на
радиофрекв
енциски
спектар

КОНТРОЛА И МОНИТОРИНГ НА РАДИОФРЕКВЕНЦИИ

Согласно законот за електронски комуникации и другите подзаконски акти кои произлегуваат од него, а и поради обезбедување на услови за ефикасно, рационално и униформно извршување на редовните работи и задачи во Секторот за контрола и мониторинг, со овој План за работа и за стручен надзор на Секторот за контрола и мониторинг на радиофреквенции за 2017 година се утврдуваат периоди и активности за вршење на следните работи:

- Вршење на редовна контрола на емисии на радиостаници и испитување на радиофреквенцискиот спектар;

Под редовна контрола на емисии, се подразбира периодично проверување на карактеристичните параметри на дадена емисија, работните карактеристики и локација на радиостаниците. Со оваа активност се опфатени сите радиостаници со одобрение за користење на радиофреквенции и на откриени радиостаници без Одобрение за користење на радиофреквенции. Со наведената контрола се извршува и надзор над примената на ЗЕК, прописите донесени врз основа на ЗЕК и меѓународните прописи и договори во областа на радиокомуникациите. Испитувањето на спектарот, во смисла на овој план, е периодично мерење и регистрирање на емисии во спектарот кои се примаат на

територијата на Република Македонија. Испитувањето се врши поради утврдување на зафатеноста во спектарот за потребите на планирањето и доделувањето на фреквенции на нови станици, служби и мрежи, за заштита на фреквенции кои се веќе доделени на станици во Македонија и за потреби од координација на фреквенциите со соседни и други земји.

- Евидентирање на измерените параметри на радиоемисиите по извршени мерења на радиофреквенцискиот опсег
- Контрола на радиостаниците во однос на усогласеност со Одобренијата за користење на радиофреквенции и меѓународните стандарди и препораки
- Решавање на пречки по приговор;
Предност над сите други активности има истражување на штетни пречки во сите служби, посебно за Службата за воздухопловна радионавигација и воздухопловна мобилна служба и другите служби поврзани со безбедноста на луѓе и материјални добра
- Мерење на нејонизирачко зрачење
- Мерење на задолжителните вредности на параметрите за квалитет на јавни комуникациски услуги кои се остваруваат преку радиомрежа (GSM/UMTS/LTE)
- Мерење на параметрите за квалитет на дигиталната телевизија (DVB-T)
- Мерење на покриеност со FM сигнал на територија на РМ
- Вршење на мерење за потребите за планирање на РФ спектарот
- Мониторинг на радиофреквенцискиот опсег и заштита на временски доделените радиофреквенции на радиоуредите кои ќе го покриваат европскиот фудбалскиот настан - суперкуп во фудбал за 2016 година што ќе се одржи во Скопје на 08.08.2017 година
- Стручен надзор на субјекти корисници на радиофреквенции и на RTTE;
- Мониторинг на радиофреквенциските опсези кои се користат за јавни мобилни електронски комуникациски мрежи и WiFi опсези за безжична комуникација во просториите за полагање на стручни испити
- Унапредување на техничките можности на системот за контрола и мониторинг
- Оптимизација на мерната опрема за мониторинг (сензори и фиксни станици)
- Контрола и технички прегледи на мерната опрема за мониторинг (фиксни станици, мобилни станици, сензори, столбови)

- Тековно одржување на објектите во контролно мерните центри како и поставените системи за нормално функционирање на објектите (систем за ладење и греење, гориво и др.)
- Давање на техничка асистенција на другите сектори, а поврзана со проблематиката која се работи во Секторот за контрола и мониторинг
- Во 2017 се планирани обуки за вработените во Секторот за контрола и мониторинг со цел вработените да се стекнат со повеќе практични знаења за користење на софистицираната мерна опрема

Според овие активности, временската рамка и редовниот надзор би се изведувал согласно долунаведената табела:

Програма за работа на Сектор за контрола и мониторинг на радиофреквенции за 2017 година

Р.бр.	Работна задача	Временска рамка	Причини за оваа работна задача	Активности предвидени со оваа работна задача	Цел која треба да се постигне	Инволвирани сектори
1.	Изработка на нов Правилник за мерење на параметрите за квалитет на јавните електронски комуникациски услуги кои се остваруваат преку радиомрежа	31 Јануар и, 2017	Постојано подобрување на квалитетот на јавните електронски комуникациски услуги кои се остваруваат преку радиомрежа	Формирање на работна група и изработка на правилникот до крајот на јануари, 2017	Зголемување на квалитетот на јавните комуникациски услуги кои се нудат од операторите	

2.	Мониторинг од фиксни мониторинг станици (до 3GHz)	1-4 кварта л	Утврдување на зафатеноста на радиофреквентниот спектар, проверка на усогласеноста на радиостаниците со Одобрението за користење на радиофреквенции, откривање на нелегални радиостаници мерења за зафатеноста на опсег, мерења за координација со соседните земји како и други барања за мерење неопходни за планирање на радиофреквенции во секторот за радиокомуникации	Проверка во базата за издадени одобренија и мерни резултати, споредба на мерените параметри на дадена емисија со параметрите дадени во Одобрението, лоцирање на нелегални станици	Ефикасна и правилна употреба на радиофреквенциите согласно техничките стандарди и параметрите од Одбението, точни и ажурирани податоци за потребите на Секторот за радиокомуникации за планирање и доделување на радиофреквенции, спречување и решавање на пречки, елиминирање на појава на нелегални радиостаници	Сектор за радиокомуникации,
3.	Мониторинг со мобилна станица (до 40GHz)	2-3 кварта л	На места каде што нема добро покривање со фиксните мониторинг станици или да се добие	Проверка во базата за издадени одобренија и мерни резултати, споредба на	Точни и ажурирани податоци за потребите на Секторот за радиокомуникации за планирање и	Сектор за радиокомуникации,

			<p>подобра слика за зафатеноста на радиофреквентниот спектар на одредена територија. Утврдување на зафатеноста на радиофреквентниот спектар, проверка на усогласеноста на радиостаниците со Одобрението за користење на радиофреквенции, откривање на нелегални радиостаници,</p>	<p>мерените параметри на дадена емисија со параметрите дадени во Одобрението, лоцирање на нелегални станици, подготовка на извештаи</p>	<p>доделување на радиофреквенции, спречување и решавање на пречки, елиминирање на појава на нелегални радиостаници и на места каде што нема покривање со фиксните станици или со RF сензорите</p>	
4.	Мониторинг со портабл, мобилни станици, фиксни станици	1-4 квартал	<p>Решавање на пречки, откривање на нелегални радиостаници, по барање од секторот за радиокомуникации. На места кои се достапни за мобилната мониторинг станица.</p>	<p>Проверка во базата за издадени одобренија и мерни резултати, споредба на мерените параметри на дадена емисија со параметрите дадени во Одобрението, лоцирање на нелегални станици,</p>	<p>Спречување и решавање на пречки, елиминирање на појава на нелегални радиостаници</p>	<p>Сектор за радиокомуникации,</p>

				подготовка на извештаи	
5.	Ажурирање на напатствија за мерење на параметрите на радиоемисиите во фиксна, копнено-мобилна и радиодифузна служба	1-4 кварта л	Ажурирање на постапката за мерење на радиоемисиите по служби која се користи во мониторинг центрите	Проверка на соодветните технички стандарди и препораки	Унифицирање на мерната постапка по служби
6.	Мониторинг на радиофреквенциите во просториите за полагање на стручни испити	1-4 кварта л	Согласно измените во законската регулатива за полагање на стручни испити, АЕК има надлежност за мониторинг на радиофреквенциите во просториите за полагање на стручни испити	Редовен мониторинг на радиофреквенциите во просториите за полагање на испити преку далечински мониторинг станици	Оневозможување на безжична комуникација со околината во просториите за полагање на испити
7.	Мерење на нејонизирачко зрачење	1-4 кварта л	Добивање на информација за нивото на електромагнетно зрачење	Планирани активности за мерење на нејонизирачко зрачење	Контрола на вредностите на нејонизирачко зрачење и заштита на населението од нејонизирачко зрачење

8.	Мерење на нејонизирачко зрачење по приговор	1-4 кварта л	Приговор од крајни корисници или барање за мерење на нејонизирачко зрачење	Добивање на информација за нивото на електромагнетно зрачење и изготвување на Извештај по извршените мерења	Контрола на вредностите на нејонизирачко зрачење и заштита на населението од нејонизирачко зрачење	
9.	Мерење на задолжителните вредности на параметрите за квалитет на јавни електронски комуникациски услуги преку радиомрежа 1.Редовни мерења 2.Мерења по приговор	1-4 кварта л	Редовна контрола на параметрите за квалитет по претходно дефинирани населени места и тест рути низ државата. Мерење кои би се извршиле по барање на Сектор за заштита на правата на крајните корисници	Организирање на мерење по Правилник или по приговор од крајни корисници. После мерењата се изготвуваат извештаи и се објавуваат на комуницирај.мк или се изготвуваат Извештаи кои се доставуваат до Сектор за заштита на правата на крајните корисници	Утврдување на покриеноста на јавните мрежи за мобилна комуникација, вршење на надзор и заштита на крајните корисници	Сектор за заштита на правата на крајните корисници, Служба за информатички и технологии
10.	Мерење на параметри за квалитет на DVB-T мрежите 1.Редовни мерења 2.Мерења по приговор	1-4 кварта л	Редовна контрола на параметрите за квалитет на DVB-T мрежите Мерење по приговор на	Организирање на мерење по Правилникот за параметрите за квалитете или по приговор од	Утврдување на покриеноста со DVB-T сигнал, вршење на надзор и заштита на крајните	Сектор за заштита на правата на крајните корисници, Служба за информатички и технологии

		корисник	крајни корисници.	корисници		
11.	Мерење на покриеноста со FM сигнал	1-4 кварта л	Контрола на покриеноста со FM сигнал и можности за подобрување	Организирањ е на мерење на FM покриеност, изготвување на Извештаи и објава на резултатите од мерењата на комуницирај.м к	Утврдување на покриеноста со FM сигнал како и можности за подобрување на покриеноста	Служба за информатичк и технологии
12.	Вршење на стручен надзор на корисниците на радиофреквенции и на RTTE	1-4 кварта л	Постапување по утврдените неусогласеност и согласно обврските наметнати од АЕК и меѓународните технички стандарди и препораки	Изготвување на писмен извештај и давање предлог мерки при констатирана повреда или прекршување, составување на записник, запечатување , привремено одземање на опрема или	Усогласеност со условите за користење согласно ЗЕК, соодветните правилници и меѓународните технички стандарди и препораки	Сектор за правни работи

				комуникациск и средства		
13.	Контрола на антенските столбови во АЕК, технички прегледи на опремата во далечинските и фиксните станици како и TDOA сензорите	1-4 кварта л	Обезбедување на сигурност на антенските столбови и нормално функционирање на опремата	Посета на антенските столбови, далечински, фиксни станици TDOA сензори	Непречено функционирање на антенските столбови, мерната опрема и TDOA сензорите	Служба за логистика
14.	Обуки на вработените во Секторот, како и учество во работни групи на соодветните меѓународни организации	1-4	Искористување на целокупниот потенцијал на мерната опрема, теоретски и практични познавања на новите технологии неопходни за нашата работа како и споделување искуства за мерење на истите	Интерни обуки за новите колеги во секторот, размена на искуства со други регулаторни тела, презентации и обуки од страна на производителите на мониторинг опрема Учество во работни групи	Зголемување на компетентноста на вработените, квалитетно извршување на поставените задачи	Сектор за радиокомуникации Правен сектор

Агенцијата за електронски комуникации во рамките на своите надлежности утврдени со Законот за електронските комуникации им значајна улога во заштитата на правата на крајните корисници на јавни електронски комуникациски услуги и тоа преку: контрола на стандардните претплатнички договори, контрола на квалитетот на јавните електронски комуникациски услуги, обезбедување на еквивалентен пристап и избор за крајни корисници со инвалидитет, наметнување на дополнителни обврски на операторите во нивните односи со претплатниците, обезбедување на преносливост на броеви и особено преку решавање на спорови помеѓу операторите и нивните претплатници.

Согласно Законот за електронските комуникации Агенцијата за електронски комуникации доставените приговори од претплатниците ги решава преку постапка за решавање на спорови, а по претходно спроведена постапка на посредување. Агенцијата води постапка за решавање на спорови помеѓу: оператори, оператори и правни лица кои управуваат со физичка инфраструктура, и крајни корисници и оператори. Во Секторот за заштита на правата на корисниците се решаваат спорови помеѓу крајни корисници и оператори. Агенцијата започнува постапка за решавање на спор на барање на една од страните во спорот. По приемот на барањето, Агенцијата пред да ја започне постапката за решавање на спор на страните во спорот им предлага постапката за посредување. Доколку било која од страните во спорот не ја прифати постапката за посредување, или доколку во постапката за посредување не дојде до склучување на спогодба помеѓу страните во спорот, Агенцијата по барање на една од страните во спорот, ќе го реши спорот. Во таа постапка се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка, доколку со Законот за електронските комуникации не е поинаку уредено. Доколку било која од страните во постапката за решавање на спор пред Агенцијата, за истиот спор започне судска постапка, постапката за решавање на спор пред Агенцијата се запира.

Операторите се должни секој стандарден претплатнички договор да го достават на одобрување до Агенцијата за електронски комуникации. Агенцијата го одобрува стандардниот претплатнички договор во рок од 30 дена од денот на приемот на истиот. Одобрените стандардни претплатнички договори Агенцијата за електронски комуникации ги објавува на својата веб страна.

Во Секторот за заштита на правата на крајните корисници за 2017 година, предвидени се следните активности:

Р.бр.	Работна задача	Временска рамка
1.	Изработка на Правилник за видот и содржината на податоците и информациите за општите услови во однос на пристапот и користењето на јавните комуникациски услуги кои ги објавуваат операторите и за видот и содржината на податоците што ќе ги објавува Агенцијата за електронски комуникации	K1
2.	Одобрување на нови Стандардни претплатнички договори	K2- K3
3.	Редовен надзор по Барање за решавање на спор - континуирана активност согласно ЗЕК	K1- K4
4.	Контролни надзори по усвоени барања за решавање на спор, по изминат рок за постапување - континуирана активност согласно ЗЕК	K1-K4
5.	Контролни надзори врз одобрени Стандардни претплатнички договори - континуирана активност согласно ЗЕК	K1-K4
6.	Изработка на анализи и извештаи по донесени решенија	K1- K4
7.	Поставување на мерливи параметри со кои би се мерело	K1 – K3

8.	задоволството на крајните корисници	
	Испитување на јавно мислење	K1-K4

БЕЗБЕДНОСТ НА МРЕЖИ И ИНФОРМАЦИИ

Согласно Законот за електронските комуникации Операторите се должни веднаш, но не подоцна од 24 часа од моментот на нарушување на безбедноста или губење на интегритетот кое имало значително влијание врз функционирањето на мрежите или услугите, по електронски пат на Агенцијата да и достават известување за истото. Доколку е тоа соодветно Агенцијата за истото може да ги извести националните регулаторни тела од други земји, како и Европската агенцијата за безбедност на мрежи и информации (ENISA). Доколку истото е во интерес на јавноста, Агенцијата може да ја извести јавноста или да побара од операторот да го стори тоа. Исто така, доколку е тоа соодветно, Агенцијата за истото ќе го извести и телото надлежно за справување со компјутерски инциденти во Република Македонија MKD-CIRT.

Агенцијата поднесува годишен збирен извештај за добиените известувања од страна на операторите како и за превземените активности до Европската агенцијата за безбедност на мрежи и информации (ENISA).

Агенцијата во соработка со Дирекцијата за заштита на личните податоци донесе Правилник за обезбедување на безбедност и интегритет на јавните електронски комуникациски мрежи и услуги и активности кои што операторите треба да ги преземат при нарушување на безбедноста на личните податоци согласно кој операторите се должни да ги доставуваат до Агенцијата известувањата за нарушувања на безбедноста на личните податоци и обврската заведење на регистар на нарушувања на безбедноста на личните податоци од страна на операторите. Активностите на Агенцијата согласно член 166 и 167 ид Законот за електронските комуникации вклучуваат:

- Барање за достава на потребни информации за процена на безбедноста и/или интегритетот на услуги и мрежи на Оператори, вклучително и усвоените политики за безбедност;

- Барање за извршување на безбедносна ревизија кај Оператор која ја врши квалификувано независно тело или надлежен државен орган и резултатите од истата да ги направат достапни за Агенцијата;
- Испитување на случаите на неусогласеност и ефектите од истото врз безбедноста и интегритетот на мрежите.

Следува табеларен приказ на планираните активности:

Ред бр.	Активност	Опис на активноста	Временска рамка
1	Ревизија на Правилник за обезбедување на безбедност и интегритет на јавните електронски комуникациски мрежи и услуги и активности кои што операторите треба да ги преземат при нарушување на безбедноста на личните податоци	Ревизија во делот на обврските за известување од страна на Агенцијата. Дефинирање на Технички мерки за заштита усогласени со препораките од ENISA и дополнување во дел за водење на регистар на нарушувања на безбедноста на лични податоци	Q2 и Q3/2017
2	Автоматизиран систем за прием, обработка и решавање по пријавени нарушувања на безбедност	Одржување и надградба на системот за управување со електронски поднесени пријави за нарушувања / инциденти	Q1/2017
3	Спроведување на стручен надзор	Континуирана активност согласно Законот за електронски комуникации	Q1 до Q4/2017

ПОДАТОЦИ ВО ЕЛЕКТРОНСКИ ОБЛИК И ЕЛЕКТРОНСКИ ПОТПИС

Согласно Законот за електронските комуникации, Агенцијата врши акредитирање на издавачи, води јавен електронски регистар на акредитираните издавачи и издава прописи и стандарди за работата на акредитираните издавачи, согласно Законот за податоците во електронски облик и електронски потпис. За реализација на активностите неопходно е

ревидирање на веќе постоечките подзаконски акти од страна на Министерството за информатичко општество и администрација. По донесувањето на подзаконските акти планирани се следните активности:

Ред бр.	Активност	Опис на активността	Временска рамка
1	Формирање на одбор за акредитација	Согласно Законот за електронските комуникации и Законот за податоците во електронски облик и електронски потпис	Q2/2017
2	Спроведување на постапка за акредитирање на издавачи	Континуирана активност согласно Законот за електронски комуникации и нуирана активнос	Q2 до Q4/2017
3	Спроведување на стручен надзор	Континуирана активност согласно Законот за електронски комуникации	Q2 до Q4/2017
4	Креирање на јавен електронски регистар за акредитирани издавачи	Согласно Законот за електронските комуникации и Законот за податоците во електронски облик и електронски потпис	Q2/2017
5	Подготовка на прописи и стандарди за работа на акредитирани издавачи	Согласно Законот за електронските комуникации и Законот за податоците во електронски облик и електронски потпис	Q2 до Q3/2017

ВЕБ ПОРТАЛИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ

Агенцијата е на своите веб портали објавува податоци и информации за:

- склучени договори за интерконекција на операторите со значителна пазарна моќ,
- референтните понуди на операторите со значителна пазарна моќ,
- пресметаниот надоместок и трошоците за обезбедување на универзална услуга,
- одобренјата за користење на радиофреквенции и решенијата за доделување на броеви и/или серии на броеви,
- издадени дозволи на радиоаматери,
- преносот или издавањето на правото на користење на доделени радиофреквенции и доделени броеви и/или серии на броеви,
- јавни повици за добивање на мислење од заинтересираните страни,
- јавни повици и тендери кои ги спроведува Агенцијата,
- одлуки во врска со решавањето на спорови
- завршени постапки на надзор
- споредливи информации со кои ќе им овозможи на крајните корисници и потрошувачите да направат самостојна процена за слободен избор на комуникациски услуги врз основа на квалитетот и цените на услугите

Агенцијата овие информации ги објавува на следните јавно достапни веб портали:

- www.aek.mk
- www.komuniciraj.mk
- <https://e-agencija.aek.mk>
- <https://mkd-cirt.mk>

www.aek.mk – корпоративна веб-страница на Агенцијата на која се објавуваат сите информации кои произлегуваат од обврските наведени во Законот за електронските комуникации.

www.komuniciraj.mk – веб-страницае наменета за крајните корисници. На оваа страна корисници можат да добијат информации за операторите на електронски комуникациски мрежи/услуги кои се нотифицирани и работат на територија на РМ, цените за услугите кои ги обезбедуваат, тарифни модели/ пакети на услуги, интернет, роаминг и останти информации. Дополнително, на истата крајните корисници можат да добијат информации за дигитализацијата, преносливост на броеви како и нејонизирачко зрачење. Овој портал им овозможува на граѓаните на транспарентен начин споредба на тарифни модели и пакети од Оператори како и ориентациска пресметка на трошоци за користење на мобилна и фиксна телефонија со можност за споредба на актуелната

понуда на Операторите. На порталот се објавуваат и одобрените Стандардни претплатнички договори од операторите.

<https://e-agencija.aek.mk> – веб портал преку кој операторите и крајните корисници ги користат услугите на Агенцијата по електронски пат. Преку порталот се достапи следните услуги:

- Поднесување на барање и издавање на согласност за увоз на радио опрема
- Поднесување на барање и издавање на одобрение за користење на радиофреквенции
- Поднесување на барање и издавање на решение за користење на броеви и серии на броеви
- Поднесување на барање и издавање на потврда за нотификација на оператор
- Поднесување на барање за решавање на спор и електорнско следење на постапката за решавање на спор

<https://mkd-cirt.mk> – веб портал наменет за Националниот центар за одговор на компјутерски инциденти MKD-CIRT преку кој може да се пријавуваат инциденти по компјутерската безбедност по електронски пат.

Во 2017 година покрај редовно одржување за достапност на веб порталите и објава на информации, се планираат и следните активности:

Р. Бр.	Активност	Опис на активноста	Временска рамка
1	Одржување на веб порталите на Агенцијата и објава на нови содржини	Континуирана активност согласно Законот за електронски комуникации	Q1 до Q4/2017
2	Надградба на веб портал www.mkd-cirt.mk на МК и EN јазик за потребите на Националниот центар за одговор на компјутерски инциденти со цел активирање и понуда на услугите за известувања за ранливости, упаства и објава на информации.		Q1 до Q2/2017
3	Надградба на постојните мобилни апликации на АЕК (Именик и Калкулатор) за Android и iOS		Q3/2017

4	Изработка на нова корпоративна мобилна апликација на АЕК	Q3/2017
5	Информативно мерење на QoS параметри (веб апликација + мобилни апликации) и интеграција со Тарифи и Калкулатор на трошоци	Q2 до Q4/2017
6	Редизајн на Komuniciraj.mk. Цел е да се подобри безбедноста на порталот и да се подобри корисничкото ускуство при користење на порталот	Q2 до Q3/2017

ЦЕНТРАЛЕН СИСТЕМ ЗА ПРЕНОСЛИВОСТ НА БРОЕВИ

Согласно член 116 од Законот за електронските комуникации и Правилникот за преносливост на броеви, Агенцијата управува со Централениот систем за преносливост на броеви. Во врска со континуирано работење на системот и пристап и користење на неговите услуги од страна на Оператори, ќе се реализираат активностите прикажани во следната табела:

Ред бр.	Активност	Опис на активноста	Временска рамка
1	Измена во Централен систем со вклучена измени на: <ul style="list-style-type: none"> - Правилникот за преносливост на броеви - Технички комуникациски 	Воведување на нови услуги во системот и измени во делот на Дисконекција, Поднесување на барање за пренос на броеви, Пренос на доделени броеви со цел промена на иницијален давател на број при спојување на два или повеќе оператори	Q1 до Q3/2017

	интерфејс		
	Надградба на имплементираното техничко решение за Централен систем за преносливост на броеви		
2	Администрација и надзор над тековно работење на Централен систем за преносливост на броеви	Континуирана активност согласно Законот за електронски комуникации и нуирана активнос	Q1 до Q4/2017

СТРУЧЕН НАДЗОР

Годишниот план за работа би се одвивал во насока на посетување и извршување на редовен надзор над сите субјекти кои користат радиофреквенции и давателина јавни комуникациски мрежи/услуги. Секој субјект би бил посетен најмалку еднаш годишно од страна на овластено лице за надзор. Редовниот надзор би се спроведувал плански во одреден временски период со посета на субјекти кои работат во истаслужба (на пример копнено мобилна, фиксна, радиодифузна служба, даватели на јавни комуникациски мрежи/услуги). При редовните надзори неопходна е соработка со Секторот за контрола и мониторинг на радиофреквенции заради целосна контрола над соодветниот субјект, како и со Секторите за анализа на пазар, Сектор за радиокомуникации, Сектор за телекомуникации и останатите сектори при Агенцијата за електронски комуникации.

По извршениот редовен надзор, кај субјектите кај кои е констатирана неправилност во работењето и на кои им е доставен писмен извештај со определен рок за отстранување на неправилноста, по истекувањето на истиот ќе се спроведе контролен надзор.

Вотекот на годината планирани се и вонредни надзори врз основа на писмена иницијатива поднесена од државни органи, оператори, физички или правни лица, како и во случај на сомневање по службена должност, согласно ЗЕК.

Во текот на целиот период од календарската година, лицата за вршење на стручен надзор ќе учествуваат во работата на Комисијата за постапување по спорови од крајни корисници.

При извршувањето на редовните и контролните надзори секогаш приоритет ќе се даде на навременото, но и квалитетно завршување на работните задачи во согласност со годишниот план.

ТЕКОВНО ОДРЖУВАЊЕ НА ПОСТОЈНИТЕ ИКТ СИСТЕМИ ВО АЕК

Ефикасно и квалитетно извршување на работните обврски на вработените во служба за информатички технологии во врска со пружање на корисничка, техничка и системска поддршка. Активности во делот на корисничка, техничка и системска поддршка кои Службата за информатика ги извршува заради овозможување на континуитет и квалитет во работата се:

- Корисничка и техничка поддршка за над 140 вработени во АЕК на 4 различни географски локации
- Континуиран надзор над работењето на ИКТ системите во АЕК
- Корисничка и техничка поддршка за операторите и фирмите во делотна достапност и користење на услугите на АЕК
- Корисничка поддршка за граѓаните на Македонија во делот на достапност и користење на сервисите наменети за нив

Службата за информатички технологии има обврска да ги спроведува активностите наведени во следната табела:

Реден број	Активност	Временска рамка	Цел
1	Тековно одржување на ИКТ системи во АЕК	Јануари-Декември	<ul style="list-style-type: none"> - корисничка и техничка поддршка за над 140 вработени во АЕК на 4 различни географски локации - континуиран надзор над работењето на ИКТ системите во АЕК - корисничка и техничка поддршка за операторите, фирмите и граѓаните во делотна достапност и користење на услугите на АЕК - одржување и отстранување на проблеми на IP телефонска централа

			- надоградба на брзините и одржување на функционалноста на комуникациските линкови.
2	Безбедност на мрежи	Јануари - Декември	- ја следи безбедноста на мрежите на операторите, мерките кои што истите ги превземаат за ублажување на инциденти по безбедноста и интегритетот на мрежите, - кумулативно ги собира податоците за евентуални безбедносни ранливости и нарушувања на функционалности на мрежите на операторите, - поднесување на годишен збирен извештај за добиените известувања од страна на операторите до Европската агенција за безбедност на мрежи и информации (ENISA).
3	Интегриран Информациони Систем на Агенцијата за електронски комуникации	Јануари - Декември	Постојан надзор над потсистемите во рамките на Интегрираниот информациски систем заради континуитет и квалитет на сервисите кои ги обезбедува АЕК кон операторите, фирмите, граѓаните и вработените во АЕК
4	Споредба на тарифи	Јануари - Декември	Одржување на постојната услуга за преглед на понуди на komuniciraj.mk . Цел на порталот е граѓаните на едно место да имаат пристап

			до сите тарифни модели и пакети кои им ги нудат операторите во Македонија.
5	Квалитет на услуги	Јануари - Декември	Објава на податоците за квалитет на јавните електронски комуникациски услуги доставени од операторите и резултатите од мерењата доставени од Секторот за контрола и мониторинг на радиофреквенции.
6	Преносливост на броеви	Јануари - Декември	Цел е следење на функционалноста на централниот систем за преносливост на броеви и решавање на евентуални проблеми.
7	Организациски мерки за заштита на личните податоци за вработените во АЕК	Јануари - Декември	Агенцијата за електронски комуникации како контролор на личните податоци потребно е да извршува анализа и ревидирање на постапките и упатствата содржани во документацијата за техничките и организациските мерки кои се применуваат, за да бидат во согласност со прописите за заштита на личните податоци.
8	Систем за управување со безбедности инциденти	Јануари- Декември	Воспоставување и одржување на систем за справување со инциденти кои ги нарушуваат безбедноста и интегритетот на комуникациските мрежи и известување до ENISA
9	Континуитет во работењето и редувантност на податоците кои ги создава и користи Агенцијата	Јануари - Септември	Ќе се обезбеди користење на примарна и Disaster Recovery серверска локација што е од голема важност за обезбедување на континуитет во работењето.

ПЛАН ЗА РАБОТА ЗА ЛОГИСТИКА

Контролата на употреба на деловните и технолошки простории сопственост или изнајмени од страна на Агенцијата за електронски комуникации односно одговорностите, правата и обврските на сите корисници на простор, обезбедувајќи ефективна и ефикасна контролна на функционирањето на недвижностите на аек овозможувајќи соодветни услови за работа на сите вработени во аек, го спроведува службата за логистика.

За реализација на сите овие крупни капитални активности кои се во склоп на активностите на службата за логистика, како и ситни материјални трошоци кои се составен дел од овие крупни активности, се со цел нормално и целосно функционирање на материјалните добра во сопственост на АЕК, при тоа обезбедувајќи потрошни материјални средства, како и поефикасно работење на работниците во АЕК, се предлага да се издвојат определена вредност на средства.

Во наредниот период се планирани тековни и инвестициски вложувања во објекти на АЕК, одржување на функционалноста на објектите и опремата на АЕК, обезбедување на континуирана работа и безбедност на опремата, унапредување на контролата на техничките системи во сите објекти заради нивна заштита и заштеда на енергија, обезбедување на здравствена заштита, потоа изградба на антенски систем за контрола и мониторинг на радиофреквенции на територија на Република Македонија. Во оваа служба спаѓаат и регистрација, експлоатација и одржување на возниот парк, осигурување и обезбедување на имотот на Агенцијата.

ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

Активностите на Службата за човечки ресурси како единица за управување со човечки ресурси, се тесно поврзани со стратешките функции на АЕК како институција, а се неопходни за нејзиниот развој. Од таму, дејноста на Службата за човечки ресурси може да се подели во две главни категории:

1. Стратешка дејност - односно реформаторска, при што акцентот е ставен на подготовка и имплементација на деловната стратегија на АЕК поврзано со развивање и имплементирање на стратегијата за управување со човечки ресурси, превземање на иницијативи при процесот на развој на организациската стратегија, развивање на функционална организациона поставеност и давање насоки и упатства на раководителите за управување со вработените.

2. Трансакциона дејност - извршување вообичаени активности поврзани со службеничките односи, како што се вработувањето, учењето и развојот, наградувањето и работните односи.

Со цел поквалитетно исполнување на предвидените активности и развој на своите капацитети, Службата за човечки ресурси има во предвид во 2017 година да ги исполни следните активности:

Р.Б р.	Работна задача	Временска рамка	Причини за оваа работна задача
1.	Ревизија и изменување на правилници	K2	Практична примена на правилниците донесени врз основа на Законот за администрација
2.	Стратешки активности за управување со ЧР	K1- K4	Следење на насоки и упатства на врвниот менаџмент и раководителите за управување со вработени
3.	Активности во врска со Стандардизацијата по ИСО 9001:2008	K1- K4	Јавна набавка и имплементација на Заедничката рамка за проценка (ЦАФ)
4.	Организација и подготовки за Team building на вработените во АЕК	K1 – K4	Подобрување на релациите меѓу вработените и меѓучовечките односи, придонес за постигнување на стратешките цели и приоритети, креирање на лојалност и чувство на припадност кон АЕК.
6.	Ажурирање на податоците за ефективно функционирање на електронскиот систем за управување со Човечки ресурси	K1- K4	Прегледност и достапност на информации за сите вработени.
7.	Организација на обуки согласно годишниот план за обуки	K1 – K4	Годишен план за обуки согласно Процедура обука АЕК-622-101

8.	Прашалници и анкети за вработените во стручната служба на АЕК	K1 – K4	Добивање на информации за ставовите на вработените во стручната служба на АЕК преку изразување на своите гледишта за организацијата во институцијата/секторот, потоа мотивацијата за работа, чувството на слобода во работењето итн.
9.	Секојдневни административни активности	K1 – K4	За потребите на вработените од стручната служба на АЕК, односно активности поврзани со службенички и административни работи
10.	Работни цели и задачи според новиот Закон за Административни службеници		Спроведување на полугодишно интервју Најдоцна до 31 мај и Оценување на ефектот на административните службеници во АЕК
11.	Подобрување на стручниот кадар	K1 – K4	Подобрување на стручниот кадар со нивно доусовршување како и вработување на нови кадри се со цел поуспешно остварување на законските обврски

МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Агенцијата за електронски комуникации во 2017 година на полето на меѓународна соработка планира да продолжи со активности за претставување и презентирање на Агенцијата на меѓународната сцена. Активностите кои беа реализирани за оваа цел во текот на 2014 година, од кои најзначајно беше Претседателството на Директорот на АЕК во Телото на Европски регулатори за електронски комуникации (BEREC), допринесоа Агенцијата за Електронски комуникации да превземе лидерска позиција меѓу регулаторните тела од земјите набљудувачи во БЕРЕК и застапување на нивните заеднички ставови и интереси.

По покренатата иницијатива за усогласување на цените за роаминг со ЕУ праксата од страна на АЕК, во 2014 година се потпиша спогодба за намалување на цените за услугите во роаминг во јавните мобилни комуникациски мрежи помеѓу Министерствата надлежни за работите од областа на електронските комуникации на: Република Албанија, Босна и Херцеговина,

Република Македонија, Црна Гора и Република Србија. Во 2017 година се планираат активности за поттикнување на другите земји од регионот и Европа да пристапат кон оваа спогодба.

Потпишаните Меморандуми за соработка во претходните години со истородните регулаторни тела од регионот резултираше со многубројни средби и поблиска соработка со истите, со цел размена на информации за развој на регулаторните практики во регионот. Како во изминатите две години, и оваа година се планира одржување на Регионален состанок во организација на АЕК, дводневна “brain-storming” средба на Директорите на регулаторните тела од регионот (Србија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Албанија, Црна Гора, Бугарија и Турција) кој традиционално се одржува. Целта на овие состаноци е зајакнување и унапредување на соработката и размена на искуства во областа на електронските комуникации.

Членувањето на Агенцијата во релевантните меѓународни организации и тела од областа на електронските комуникации: ITU, CEPT, ETSI, Меѓународна стопанска комора и други и нејзиното активно учество во формираните групи и проекти, се во тесна зависност со нивните повеќегодишни стратегии и проекти кои имаат за цел подржување на развојот на телекомуникациите на глобално ниво и олеснување на универзалниот пристап кон информатичкото општество. Претставници од Агенцијата за електронски комуникации, како дел од Македонската делегација, редовно учествуваат на светските конференции и симпозиуми кои ги организира Меѓународната унија за телекомуникации, ITU Telecom World 2017, ICTASpectrum Regulations, ITU WSIS FORUM 2017, XIV International Conference INFOFEST 2017, Комитетот за комуникации.

Законската обврска на Агенцијата за годишно одржување на два јавни состаноци со сите заинтересирани страни, како и досега, се планира да се организира така што првиот јавен состанок да е во склоп на Меѓународната Регулаторна Конференција, која се одржува во Мај, а вториот на крајот на тековната година во просториите на АЕК. Овие состаноци имаат за цел да ги запознаат заинтересираните страни со превземените активности, мерки и дејности на Агенцијата за изминатата година и плановите за наредниот период.

Меѓународната Регулаторна Конференција, која се одржува во Охрид по повод Денот на телекомуникациите – 17 Мај, во 2017 година се планира да опфати присуство на поголем број релевантни фактори од областа на електронските комуникации како и високо рангирани претставници на меѓународни институции и организации за електронски комуникации. Агенцијата на оваа дводневна конференција ќе ги прикаже своите активности и ќе размени искуства како со регулаторните тела од регионот и пошироко, така и со операторите и останатите чинители на пазарот на електронски комуникации во Република Македонија.

Р.бр.	Работна задача	Временска рамка	Причини за оваа работна задача	Активности предвидени со оваа работна задача
1.	Организација и одржување на Меѓународна Регулаторна Конференција и Прв / јавен состанок	Q2 2017	Согласно член 12 од ЗЕК	Координација за организација на целиот настан
2.	Втор јавен состанок	Q4 2017	Согласно член 12 од ЗЕК	Координација за организација од страна на АЕК
3.	Подготовка на план за афирмација на Агенцијата во меѓународните тела и учество во истите	Q1-Q4		Учество во работните групи на BEREC, ITU, CEPT, CIRT, ETSI
5.	Регионален состанок III – дводневна “Brainstorming” средба	Q3 2017.		Продолжување на традицијата за состанување на претставниците на највисоко ниво на регулаторните тела од регионот.
6.	Склучување на два договори за соработка со туристички агенции			За реализација на хотелско сместување и авиобилети

ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА

Годишниот план за извршување на внатрешната ревизија претставува список на активности на Службата за внатрешна ревизија за намалување или сведување на минимум на ризиците во одделни процеси во организацијата преку спроведување на минимум на ризиците во одделни процеси во организацијата преку спроведување на ревизии кои ќе обезбедат препораки за решавање на одделни проблеми во организацијата.

Планираните ревизии во Годишниот план за извршување на внатрешната ревизија треба да произлегуваат од главните цели и активности во стратешкиот план. Тие треба да придонесуваат за реализација на посакуваните главни цели, односно решавање на одделни проблеми во организацијата.

Р	Вид на ревизија	Предмет на ревизијата	Цел на ревизијата ¹	Период на извршување
Б				
1.	Follow-up Период на извршување година.	Ревизија на препораките дадени во извештаите на внатрешниот ревизор од извршените ревизии.	Да се направи проверка дали дадените препораки од ревизиите во 2016 година се спроведени.	Q1-Q4
2.	Ревизија на ефективно и ефикасно работење на Контролно мерните центри.	Предмет: Ефективност и ефикасност во извршување на работните задачи во контролно мерните центри и нивна координираност.	Цел: Да се оцени дали ефективно и ефикасно се извршува работењето во Контролно мерните центри.	Q1

*Ревизија на
успешност во
работењето(извршу
вање)-*

- 2. Ревизија на процесот на пресметка и исплата на плата.** **Предмет:** Проценка на дизајнот и функционирањето на системот на внатрешни контроли во процесот на пресметка и исплата на плата. **Цел:** Да се дали се запазени законските барања кои се потребни за исплата на плата. **Q3**

*Финансиската и
ревизија на
усогласеност(регула
рност).*

- 3. Внатрешни проверки на системите со информациска сигурност, проверка на регулаторни и апликативни контроли како и контролите на ИСО процедурите.** **Предмет:** Предмет на ревизија ќе бидат проверки на системите со информациска сигурност, проверка на контролите на ИСО пороцедурите. **Цел:** Усогласеност на работењето со законските барања како и усогласеноста со пропишаните процедури како и нивните контроли. **Q4**

*Ревизија на
усогласеност(регула
рност)*

1. **Финансиската ревизија** ќе опфати проверка на точноста, комплетноста и законитоста на сметководствената евиденција и финансиските извештаи. Активности кои се предвидени

со оваа работна задача се: проверка на побарувањата од комингентите, проверка на процедурите и роковите за наплата на задоцнетите побарувања, проверка на трошоците за правилно и благовремено евидентирање во сметководствената евиденција, поткрепеност со документи и одобренија, споредба на трошоците со исцрпеноста од финансискиот план, проверка на обврските кон добавувачите, нивно благовремено евидентирање, споредба помеѓу финансиската и сметководствена евиденција, плаќањето на обврските во рок, паричните средства во благајна и др.

2. **Ревизија на усогласеност(регуларност)** претставува процена дали работењето е во согласност со законите, подзаконските и интерни акти.
3. **Ревизијана системите за внатрешна контрола**(темелна процена на функционирањето на системите на внатрешна контрола)
4. **Ревизија на успешност во работењето(извршување)**-процена на економичноста ефикасноста и ефективноста на работењето и користење на средствата во дефинирана област на активности или програми.

ФИНАНСИИ, СМЕТКОВОДСТВО И ЈАВНИ НАБАВКИ

Работењето во АЕК во врска со финансии, сметководство и јавни набавки во 2017 година треба да се исполни следниве активности:

Изработка на годишни финансиски извештаи (Биланс на состојба, Биланс на успех, Даночен биланс, Распореѓување на вишокот на приходи над расходи, Образец ДЕ) за 2016 година, кои се составен дел од Годишниот извештај за работа на АЕК за 2016 година, како и финансиски извештај за реализација на финансискиот план за 2016 година и со податоци за реализирани приходи, расходи, побарувања и обврски за 2016 година групирани по структура и по организациона структура на АЕК. Организација и контрола на спроведувањето на Годишниот финансиски план на АЕК кој содржи податоци за реализација на планираните активности, планираните приходи и расходи на Агенцијата за 2016 година групирани по структура и по организациона структура на Агенцијата, како и предвидените капитални инвестиции на АЕК за 2017 година; Организација и контрола на подготовката на Годишниот финансиски план на АЕК кој содржи податоци за реализација на планираните активности, планираните приходи и расходи на

Агенцијата за 2018 година групирани по структура и по организациона структура на Агенцијата, како и предвидените капитални инвестиции на АЕК за 2018 година; Сметководствени усогласувања со констатираната фактичка состојба со пописот на АЕК за 2017 година во записници: (парични средства и хартии од вредност, инвестиции во тек, основни средства, ситен инвентар, побарувања од купувачи и обврски од добавувачи, пресметка на амортизација и ревалоризација на материјален и нематеријален имот, сметководствени усогласувања на отворените сметководствени конта од класата 0 до класата 9, затворање на класа 4 и класа 7. Анализа и проектирање на висината на годишните трошоци на АЕК за извршување на активностите во рамките на нејзините надлежности, проектирање и на капиталните трошоци воедно и анализа и проектирање на висината на годишните приходи за покривање на расходите од работењето на АЕК. Контрола на целокупниот процес на стратешко планирање од аспект на финансирање. Координација на финансиските и сметководствените активности на АЕК и контрола на точноста и усогласеноста на сите документи што се однесуваат на финансиските активности. Надзор, спроведување и управување со средствата на Компензацискиот Фонд за универзална услуга за 2017 година. Непосредна соработка со независните ревизори или Државниот завод за ревизија, доставување на целокупната финансиска и сметководствена евиденција, подготвување на извештаи и други материјали за потребите за изработка на ревизорски извештај од независен овластен ревизор, како и од Државниот завод за ревизија, доколку има извршена ревизија на финансиското и материјалното работење на АЕК за 2016 година. Непосредна соработка со независните ревизори, доставување на целокупната финансиска и сметководствена евиденција за компензацискиот фонд за универзална услуга, подготвување на извештаи и други материјали за потребите за изработка на ревизорски извештај од независен овластен ревизор за извршена ревизија за состојбата на средствата во компензацискиот фонд за универзална услуга за 2016 година. Ревизија на ИСО Процедурите за финансиски прашања и Правилникот за процедурите за финансиско и сметководствено работење на АЕК; Следење и примена на прописите од областа на финансиите, буџетот, даноците и сметководството како и останати прописи кои влијаат на финансиското работење; Пресметка на финансиските трошоци на АЕК. Проверка на исправноста и реалноста на фактурите. Проверка на сите исплати од сметките на АЕК. Анализи на финансиските трансакции. Следење на состојбата на сметките на АЕК. Анализа и контрола на плаќањата, сметководствено, буџетско и финансиско известување. Проверка на точноста и усогласеноста на сите документи што се однесуваат на финансиските активности и создавање на обврски и расходи со законите, подзаконските и интерните акти, одлуки и договори по нивно извршување. Контрола и координација на процесот на подготовката и извршувањето на буџетот

на АЕК. Ревизија на подзаконските акти согласно Законот за електронски комуникации што се однесуваат на финансиското работење на АЕК. Соработка со национални регулаторни тела на други земји надлежни за електронски комуникации во областа на финансиското работење. Следење на реализацијата на наплатата на надоместоците кои се приход на АЕК согласно Законот за електронските комуникации. Следење и изготвување на целокупна финансиска документација за наплата на ненаплатени побарувања по пат на нотар, предлага покренување на постапки пред нотар. Изработка на фактури за годишните надоместоци на АЕК, каматни листии другата финансиска документација на АЕК. Акционен план во врска со реализацијата на обврските кон добавувачите кои се расход на АЕК согласно законските прописи од областа на финансиското работење. Прегледи за сите сметки и потсметки на АЕК. Анализирање и порамнување на приходите и трошоците. Ликвидирање сметки од денарската и девизната благајна, влезните и излезните фактури. Документи за банковен трансфер, ги следи плаќањата и документите ги искнижува во сметководствениот систем. Следење на задолженоста со денарската и девизната готовинска благајна, врши благајнички работи за потребите на АЕК. Изготвување на месечните плати на вработените во АЕК и соодветно книжење. Следење и подготвување на формулари за боледување кои се на терет на Фондот за здравство, потврди заплата. Анализа на побарувањата од вработените по основ на аванси. Годишен извештај за персонален данок на доход. Обезбедување на навремено плаќање на даноци и други финансиски давачки поврзани со платите на вработените. Подготовкана финансиски и статистички извештаи во врска со извршените плаќања; приходи и расходи, инвестиции, бруто плати. Следење на трошоците за плати и подготвување план за плати на вработените. Исплата на дневници за службени патувања и други готовински исплати. Контрола на празнењето на финансиските средства од сметките на Мастер, Виса и Диннерс. Изготвување на рекапитулар за персонален данок на доход. Изготвување на решение, патен налог и пресметка на трошоците по основ на службени патувања во земјата и странство. Анализа, контрола и одобрување на даночната пријава за ДДВ. Анализа на реализираниот сообраќај на мобилна телефонија кај вработените. Анализа на потрошената количина на гориво за службените возила. Месечна аконтација на Данок на добивка. Анализа на обврски кон добавувачи од странство од аспект на задржан данок на доход.

- Контрола на целокупната финансиска и сметководствена документација:
 - Ex-ante внатрешна финансиска контрола;
 - Ex-post внатрешна финансиска контрола;

Во следната табела дадени се детални објаснувања за временските рокови, причините за работните задачи, активностите предвидени со работните задачи и целта која треба да се постигне со извршувањето на секоја работна задача:

Р.б р.	Работна задача	Вре мен ска рам ка	Причини за оваа работна задача	Активности предвидени со оваа работна задача	Цел која треба да се постигне
1	Финансиски извештаи на АЕК за 2016 година(Биланс на успех, Даночен биланс, Распоредување на вишокот на приходи над расходи,Образец ДЕ	1 квартал	член 17 став 1 од Законот за сметководство за непрофитните правни субјекти, член 11 став 4 од Законот за електронски комуникации	-попис: на парични средства и хартии од вредност, на основни средства и ситен инвентар, на инвестиции во тек, на побарувања и обврски; -пресметка на амортизација и ревалоризација на материјален и нематеријален имот, - сметководствени усогласувања на отворените сметководствени контаод класата 0 до класата 9 -затворање на класа 4 и класа 7	Ефикасност во работењето на АЕК, економичност,ликвидност,утврдување на активностите,утврдување на инвестирањето кое го има извршено АЕК имено утврдување на успешноста во работењето
2	Ревизија на финансиското работење на АЕК за 2016	1 квартал	член 29 став б од Законот за електронски	Непосредна соработка со независните ревизори, доставување на на целокупната финансиска и сметководствена евиденција, подготвување на извештаи и други материјали за потребите на	Независно ревизорско мислење дали финансиските извештаи објективно и

			комуника ции	ревизијата,		вистинито ја прикажуваат финансиската состојба на АЕК, имено утврдување на законското и наменското користење на средствата, точно проценување на билансните позиции, доследно спроведување на Законот за јавни набавки,
3	Ревизија на Сметката за надоместоцит е за од компензациск иот фонд за универзална услуга за 2016	1 квар тал	Член 105 став 5 од Законот за електрон ски комуника ции	Непосредна соработка со независните ревизори, доставување на на целокупната финансиска и сметководствена евиденција, подготвување на извештаи и други материјали за потребите на ревизијата,		Независно ревизорско мислење дали финансиските извештаи објективно и вистинито ја прикажуваат финансиската состојба на сметката за надоместоците за универзална услуга

4	Годишен план за јавни набавки за 2018	3 квар тал	член 26 став 2 од Законот за јавни набавки	Согледување на вкупните потреби од видови на стоки, услуги и работи кои се потребни да се набават за потребите на секторите и службите	Утврдување на потребната висина на финансиските средства за реализирање на набавките и обезбедување на успешно функционирање на АЕК
5	Годишен финансиски план на АЕК за 2018 година	3 квар тал	член 11 став 4 од Законот за електронски комуникации	Анализа и проектирање на висината на годишните трошоци на АЕК за извршување на активностите во рамките на нејзините надлежности, проектирање и на капиталните трошоци воедно и анализа и проектирање на висината на годишните приходи за покривање на расходите од работењето на АЕК	Ефикасно и успешно функционирање на АЕК
6	Ревизија на ИСО Процедурите за финансиски прашања и јавни набавки и Правилникот за процедурите за	3 квар тал	Воведување на измени и дополнувања на ИСО процедурите воедно и имплементирање на	Совладување на законските измени од областа на финансии сметководство им јавни набавки	Доследна примена на законската регулатива од областа на финансии и сметководство и јавните набавки

	финансиско и сметководствено работење на АЕК	измените во законската регулатива	
7	Тековни задачи	1 – 4 квартал	<p>- следење, контрола на реализација на Буџетот на АЕК</p> <p>- квартални извештаи за работењето и други финансиски извештаи</p> <p>- пресметка и исплата на плати и надоместоци,</p> <p>- пресметка на трошоци по основ на службени патувања во земјата и странство ,</p> <p>- евидентирање на материјален и нематеријален имот на АЕК,</p> <p>- пресметување на амортизација и ревалоризација,</p> <p>- банкарски сметки – девизни и денарски,</p> <p>- пресметување на персонален данок на доход,</p> <p>- фактурирање на годишните надоместоци и следење на нивната наплата,</p> <p>- опомени до коминтенти за ненаплатен долг,</p> <p>- извештаи за ненаплатени побарувања до соодветните сектори,</p> <p>- извештаи за превзени обврски кон добавувачи во земјата и странство,</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - пресметка на камати, денарски и девизни трансакции, -даночни пријави за ддв, - месечни даночни биланси, -сметководствени активности и усогласување на сметководствената состојба со финансиската состојба, -извештаи до Државен завод за статистика, - финансиска евиденција на верна картичките за моторен бензин, - евидентирање на надминат лимит од користење на службен мобилен телефон, -предлози за спроведување на постаки пред нотар за наплата на побарувањата од купувачите -контрола на трансакциите со деловните платежни картички, контрола на сметките Мастер, Виса, Динерс - финансиска евиденција на надоместоците за универзална услуга, водење на посебно сметководство
8	Реализација на Годишниот план за јавни набавки	1-4 квар тал	Реализирање на постапките за јавни набавки за поединечните предмети за јавна набавка во целост согласно Годишниот план за јавни набавки , Законот за јавни набавки и процедурите за јавни набавки.
9	Финансиската	1-4	Контрола на обврските кон

	реализација на договорите по јавни набавки	квар тал	добавувачите согласно: - финансиска понуда, - вредноста на договорите, - рок на важност на реализација на договорите, - рок на важност на банкарска гаранција, - контрола на начинот и рокот на плаќање .
10	Буџетирање на АЕК	1-4 квар тал	Следење на финансискиот план на АЕК за 2017 од аспект на реализација, резервација на сите финансиски активности
11	Контролинг на Годишниот финансиски план на АЕК	1-4 квар тал	
12	Е-Фактурирање	1-4 квар тал	Издавање на е-фактури преку ЕРП
13	Е-следење на наплата	1-4 квар тал	Следење преку ЕРП системот и е-банкингот

СОРАБОТКА СО ДРУГИ ДРЖАВНИ ОРГАНИ И ТЕЛА

АЕК соработува и е во секојдневна редовна комуникација со Министерството за информатичко општество и администрација, а согласно член 27 од Законот за електронските комуникации АЕК соработува со други државни органи и тела по прашања кои се во врска со електронските комуникации. АЕК соработува со Комисијата за заштита на конкуренција во врска со анализите на релевантните пазари, определувањето на оператори со значителна пазарна моќ

и наметнувањето на обврски на операторите со значителна пазарна моќ. Во постапка за доделување на радиофреквенции за вршење на радиодифузна дејност, АЕК соработува со Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги. По прашања од заеднички интерес АЕК и во 2017 година планира да остварува континуирана соработка и со други државни органи и тела како:

- Министерство за финансии;
- Министерството за транспорт и врски;
- Министерство за економија;
- Министерство за внатрешни работи;
- Комисија за заштита на конкуренцијата;
- Дирекција за заштита на лични податоци;
- Македонскиот институт за стандардизација;
- Здружението за заштита на потрошувачи;
- Народна банка на Република Македонија;
- Централен регистар на Република Македонија;
- Царинска управа на Република Македонија;
- Центар за управување со кризи;
- Завод за статистика на Република Македонија;
- Агенција за катастар и недвижности
- Државен пазарен инспекторат
- и други органи и тела на Република Македонија.

ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ВЛИЈАНИЕ НА ЈАВНОСТА

Транспарентноста на АЕК се огледа во обврската која произлегува од законската одредба според која е задолжително јавно да се објавуваат извештаи за развојот и состојбите на пазарот за електронски комуникации на квартално ниво во текот на годината. Исто така организацијата на два јавни состаноци на кои ќе бидат поканети сите заинтересирани страни да ги изразат нивните ставови и мислења по однос на развојот на електронските комуникации, а нивното мислење и ставот на АЕК по истото да биде објавено во рок од 7 дена на веб-страната - е во контекст на транспарентното работење на АЕК. Во оваа постапка всушност се овозможува влијанието на јавност врз работењето на оваа институција. Објавувањето на предлог – подзаконските акти или измени и дополнувања на истите, како и предлог годишната програма на

АЕК на јавна расправа која трае најмалку 30 дена од денот на објавувањето на веб-страната и организирањето на јавен состанок со заинтересираните страни пред донесување на актите на АЕК, е уште еден факт кон нејзиното транспарентно работење и доказ за можноста за влијанието на јавноста во нејзиното работење.

ЗАКЛУЧОК

АЕК и во текот на 2017 година ќе се стреми да ги исполни регулаторните цели и начела на ЗЕК, а особено преку регулација на следната генерација на пристапни мрежи, имплементација на единствената точка за информации, воведување на систем за контрола на параметри за квалитет на фиксни мрежи со кој ќе се надополни и унапреди постојниот систем за мерење на параметри за квалитет, поголема заштита на правата на корисниците, а особено на крајните корисници со инвалидитет и посебни социјални потреби и зајакнување на стручниот надзор над операторите од аспект на почитување на законската и подзаконската легислатива.

Во следниот период Агенцијата ќе се фокусира на новите реформи и веќе донесените директиви кои се однесуваат на „open internet access“ и „Security of network and information system“ како и акциониот план за 5G за Европа.

Во наредната година АЕК планира да продолжи со реализација на проектот за Изградба на антенски систем за контрола и мониторинг на радиофреквенции на територија на РМ што претставува петгодишен проект на АЕК до 2018 година и е од огромно стратешко значење за Република Македонија.

Големиот број на активности кои се предвидуваат во 2017 година создаваат предуслов за создавање на заокружена регулаторна рамка на пазарот на електронски комуникации со цел подобрување на конкурентната околина на пазарот за електронски комуникации во Република Македонија.

Бр.

дата

Комисија на Агенцијата за електронски комуникации

Претседател

Гордана Клинчарова